

3.5.1 Hodnotící nástroje

- **Testy a testové úlohy** – mohou otázkami měřit občanské znalosti, postoje a zjišťovat i hodnoty žáků. Prostřednictvím úloh je možné hodnotit porozumění možnostem zapojení se do občanských aktivit (např. žakovského parlamentu), pravidlům lidského soužití nebo pravomocím místních institucí. Na uzavřenou úlohu mohou navazovat nebo být samostatně využity otevřené úlohy (např. návrh možných občanských aktivit žáků školy, zdůvodnění jejich přínosu). Výsledky testů mohou být zpracovány pomocí stupnic hodnocení, možné je známkování.
- **Žakovské dotazníky** – měří postoje a chování žáků. Zjištění z dotazníků mohou být kategorizována pomocí stupnic hodnocení (procenta, známky). Využití postupů sociologického zjišťování ve škole představuje neomezené možnosti práce s otázkami uzavřenými, polouzavřenými i otevřenými, se škálovým, bodovým nebo procentním hodnocením (například: Uveďte, na kolik procent považujete za důležité, aby dobrý dospělý občan: volil v každých volbách, byl členem politické strany, znal historii vlastní země apod.). Otázky mohou být vedle znalostí souvisejících s problematikou občanství zaměřeny i na reflexi žákova vlastního pojetí občanství, na hodnocení žakových dosavadních zkušeností se zapojením do veřejného dění a s vyjádřením vlastních přesvědčení.
- **Hodnocení žakovských esejů** – umožňuje sledovat kvalitativní aspekty úrovně rozvoje občanských kompetencí žáků. Základem občanských kompetencí je rozvinutí žákova vlastního přístupu (postojů a hodnot) k určité problematice. Hodnotit lze například vztah (množství a kvalitu argumentů, kritický přístup, porovnání různých zdrojů informací) žáka ke státu a státním institucím, k demokracii a právu, ke konkrétním etickým otázkám atd.
- **Žakovské diáře a strukturované autobiografické reflexe** – vyžadují, aby žák zaznamenával a refletoval své vlastní jednání, své vlastní postoje a rozvoj vlastních hodnot. Tyto nástroje umožňují žákům (i pod vedením učitele) kritickou reflexi vlastního jednání, postojů a hodnot.
- **Externí hodnocení** občanských kompetencí žáků lze realizovat například zapojením školy do některého z komplexních výzkumů prováděných externími (vzhledem ke škole) subjekty (například Jeden svět na školách). Důležité externí hodnocení představuje mezinárodní studie ICCS.

3.5.2 Výstupy a přínosy hodnocení

Hodnocení žáků v souvislosti s občanskými kompetencemi může přinést tyto výstupy:

- konkrétní náměty (pro žáka) na možnosti jeho aktivního občanského zapojení v budoucnosti i v současnosti, podněty pro zodpovědné jednání v přístupu k životnímu prostředí, k sociálním otázkám ad.
- průběžnou slovní/písemnou zpětnou vazbu reflektující postoje a jednání žáka s cílem podpořit jeho další zlepšení v oblasti znalostí a postojů souvisejících s občanstvím;
- písemně zaznamenanou reflexi jednání žáka s cílem poskytnout žákovi zpětnou vazbu později, propojit zaznamenaná zjištění s dalšími pro pozdější komplexní hodnocení;
- porozumění (na straně žáka), že postoje zaujímané v souvislosti se společenskými otázkami jsou předmětem učení a že má smysl tyto postoje kultivovat;